

למה BDS? כי אי אפשר לשנות אריה מבפנים

רוחמה מרטון 25.09.2017 11:00

במאמרו שפורסם ב"הארץ", "הבטחתי תשובה: למה ה-BDS לא יציל אותנו" (18.9), אורי אבנרי מגיב לדברי במסיבת יום הולדת ה-80. וכך טוען אבנרי: "אחדים מידידי מאמינים שהמלחמה כבר אבודה. שכבר אי אפשר לשנות את ישראל 'מבפנים' ורק לחץ מבחוץ יעזור. הכוח שנמצא שם בחוץ ויכול לעשות את זה, כך הם מאמינים, הוא בי-די-אס, הקיצור באנגלית ל'חרם, ביטול-השקעות, עיצומים'. אחת מהידידות האלה היא ד"ר רוחמה מרטון". ועוד כתב: "קודם כל, יש לי התנגדות עמוקה לטענה שאין ביכולתנו לעשות דבר להצלת המדינה, ושעל כן עלינו לשים את מבטחנו בזרים, שיעשו את העבודה שלנו במקומנו".

להלן תשובתי לאבנרי. בשום מקום ובשום זמן לא אמרתי שאני/אנחנו, השמאל הלא-ציוני המכונה הרדיקלי, רוצים או מצפים שמישהו בעולם יעשה את העבודה בשבילנו. זה לא רק לא מוסרי אלא שזה גם טיפשי וגם לא מעשי. ממלחמת האזרחים בספרד, מלחמה שנכשלה, ועד דרא"פ, מלחמה שהצליחה, וכל המאבקים האחרים – תמיד בני המקום נלחמו ונהרגו יחד עם תומכיהם בעולם, אף פעם לא בנפרד. מבחינה זו, השמאל הרדיקלי בישראל בחברה ממש טובה. אין לאבנרי רשות לומר עלי/עלינו שאנחנו מצפים שמישהו בעולם יעשה את המאבק בשבילנו. זה ממש לא נכון.

המאבק הנכון, לדעתי, הוא המאבק האנטי-קולוניאלי והאנטי-אפרטהייד. מי שמשלה עצמו שהוא יכול לנצח במאבק זה בלי עזרה מבחוץ שוגה באשליה מסוכנת, הנסמכת על גאוות הגברבריות הציונית-ישראלית. אני אני ורק אני.

שאלת השלום לא רלוונטית היום. זו שאלה נוחה מדי, יפה מדי ובלתי מעשית בהווה. התמיכה בשלום אינה עמדה פוליטית אלא מס שפתיים. האם אבנרי מכיר מישהו בימין או בשמאל המתנגד לשלום? שאלת ההווה היא שאלת הכיבוש והאפרטהייד.

למאבק האנטי-קולוניאלי יש מסורת נכבדה, ולמאבק באפרטהייד יש אסטרטגיה שהוכיחה את עצמה. נכון הוא, שמי שנאבק על שינוי פוליטי אמיתי, ולא רק על הצלת המדינה, צריך לוותר על הפריבילגיות הניתנות לו במשטר האפרטהייד. וזה כולל את הפריבילגיה של להיות טובים ויפים תמיד. האם באמת צריך להזכיר שאין קצת דמוקרטיה, כמו שאין קצת הריון? כמו שאין דמוקרטיה בישראל.

הזכות לחיים פוליטיים היא הזכות החשובה ביותר. היא מותר האדם. בלי הזכות לחיים פוליטיים – זה כמו "תנו לחיות לחיות". להילחם על הזכות למרפאה בשטחים הכבושים זה כמו להילחם על אבוס לסוס. המשטר הטוטליטרי מצמצם את האזרח ל"בעל זכויות" - הזכות לאכול, הזכות לגור, הזכות לחינוך ולבריאות. כשנשללת הזכות לחיים פוליטיים האדם מצמצם למצבה של חיה. מי שלא מוכן להיאבק על זכויות פוליטיות לכולם נלחם רק על יופיו שלו. כדאי שנשאל את עצמנו, האם אנחנו אספירין לכיבוש? פלסטר לאפרטהייד?

אני רוצה לתת לצעירים המוכנים להיאבק כלים לחשוב חשיבה ביקורתית. במלים אחרות – לא לשחק במגרש של השלטון ובתוך האג'נדה שלו. עלינו ללמוד להצהיר שאנחנו לא מקבלים יותר את כללי השלטון. שפורצים את גבולות המותר והאסור שלו. וזה אומר לקחת סיכון ולוותר על הפריבילגיות שלנו, הנמצאות בתוך הגבולות של השלטון. כי כמו שאמר אמרסון, "אדם הגון אינו מציית לחוק באופן טוב מדי".

מפת מזג האוויר שהישראלים רואים כל יום במהדורת החדשות היא גם מפה מנטלית. מפה של ארץ אחת, מדינה אחת, שלטון אחד. אבל בפנים, בתוך המפה הזו – מה הם תנאי האזרחות? מה הם תנאי הזכויות? כשמסתכלים היטב אז רואים שיש אפרטהייד. זו נקודת המוצא – שיש כאן משטר צבאי לחלק גדול של האזרחים. איך נלחמים בזה? צריך לבנות מחדש את ארגוני זכויות האדם עם תפיסה של מאבק. לא ארגונים של שלום; השלום נמצא בעתיד, הבעיה נמצאת בהווה.

כל עוד הישראלים היהודים שלא תומכים בבי-די-אס חושבים שאפשר לשנות מבפנים – הם משולים לאותו שפן שרצה לשנות את האריה מבפנים. ואכן, האריה טרף אותו. השפן אמנם נכנס לאריה אבל בזה הסתיים סיפורו. לשנות מבפנים כיום זו אשליה. שמאל רדיקלי לא יכול לחשוב ולפעול כך. השמאל הציוני פוחד מרדיקליות כי הוא פוחד להישאר לבד, בלי שבט. העניין הוא שיש שבט אחר, גדול יותר – והשבט הזה נמצא בחוץ. למשל, שבט הבי-די-אס ההולך וגדל בעולם. הוא בעל הברית שלנו כי אין לנו בני ברית בתוך השבט המקומי. צריך לדעת שמבפנים אנחנו מעטים מדי וחלשים מדי. לא נוכל לעשות הרבה בלי בני ברית מבחוץ. זו היא בדיקת הגבולות. הבוגדים של היום הם הגיבורים של המחר.

אורי אבנרי אומר: "לדעתי, הטלת חרם על ישראל עצמה תהיה שגיאה. אילו הוטל, הוא היה דוחף את כל הציבור הישראלי לידי המתנחלים, בעוד שתפקידנו הוא דווקא לבודד את המתנחלים בשטחים הכבושים ולהפריד ביניהם לבין הציבור בישראל" ומוסיף: "תפקידנו כאן הוא להתבסס מחדש, להתארגן מחדש ולהכפיל את מאמצינו להפלת הממשלה הנוכחית ולהבאת מחנה השלום לשלטון". ואילו אני אומרת לאבנרי: אתה עוסק בעתיד משוער, השערה שאין לה ביסוס מלבד הפחד להישאר לבד, כי הציבור הישראלי כולו יחבור למתנחלים. אבל רוב החברה הישראלית כבר חברה למתנחלים. הם היום חוד החנית של האתוס הישראלי, מה שהיו הקיבוצים בעבר. הבי-די-אס הוא המנוף היחיד הבלתי אליים שיכול לגרום לחברה הישראלית-יהודית להרגיש את עול וכאב הכיבוש, כאשר יאלצו לשלם את מחירו.

אם הכיבוש והאפרטהייד יביאו לסבל כלכלי, תרבותי ומדיני בעקבות החרם העולמי, ייתכן מאוד שאז יחול שינוי בתפיסת העולם הישראלית, המבוססת מצד אחד על הרווח העצום למדינה ולאזרחיה היהודים מהכיבוש וההפרדה, ומצד שני על ההשתפנות של המכונה השמאל הישראלי או מחנה השלום.

ד"ר רוחמה מרטון היא מייסדת ונשיאת עמותת רופאים לזכויות אדם. הדברים המובעים כאן אינם מייצגים את עמדת הארגון.

המאמר פורסם לראשונה באתר "העוקץ"